

บทที่ 6

ทักษะของนักพากย์ต้ององค์ประกอบการพากย์ที่มีผลต่อการพากย์

การพัฒนาของวงการพากย์ที่สืบเนื่องมานับแต่อดีต เปรียบเสมือนการหว่านเมล็ดพันธุ์ของต้นไม้ ซึ่งมีทั้งที่สามารถเจริญเติบโตและที่ไม่เกิดดอกออกผล เคยมีคำกล่าวที่ว่า “รุ่นแรกเป็นผู้สร้าง รุ่นที่สองเป็นผู้พัฒนา และรุ่นที่สามคือการเสื่อมถอย” เมื่อเรามองย้อนดูในวงการพากย์ภาพยนตร์ไทย เราอาจเห็นรูปแบบที่คล้ายคลึงกับคำกล่าวนี้ เพราะเมื่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีการเติบโตและขยายตัวมากขึ้นเพียงไร ความสามารถของมนุษย์ก็เป็นที่ต้องการน้อยลงเท่านั้น ดังนั้น ถึงแม้ว่าการพากย์ยังคงต้องมีอยู่คู่กับสังคมไทยต่อไป แต่ปัญหา คือจะอยู่อย่างไร ในสถานะไหน นักพากย์หลายคนต่างมีทักษะต่อบัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการพากย์ต่างกันไปซึ่งอาจสรุปเป็นประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

- 1) ทักษะต่อตัวนักพากย์
- 2) ทักษะต่อกลวิธีการพากย์
- 3) ทักษะต่อความจำเป็นของการพากย์ต่อสังคม
- 4) ทักษะต่อประสิทธิภาพของงานพากย์

1) ทักษะต่อตัวนักพากย์

นักพากย์นั้นมาจากอาชีพหลากหลายมีพื้นฐานที่แตกต่างกันตามแต่ภูมิหลังของตน นักพากย์ส่วนใหญ่เชื่อว่าพื้นฐานเหล่านี้มีอิทธิพลและส่งผลต่อวิธีการพากย์และการพัฒนาอย่างแน่นอน และอยู่ในเปอร์เซ็นต์สูง แต่นอกจากนั้นยังมีสิ่งอื่นๆที่นักพากย์หลายคนได้ให้ทักษะว่ามีผลกระทบต่อรูปแบบและวิธีการพากย์เช่นเดียวกันเช่น

1.1) ความรู้ในเรื่องที่ตนเองพากย์ การที่นักพากย์รู้เรื่องราวที่ตนเองพากย์ถือว่าเป็นข้อได้เปรียบเพราะจะทำให้การลำดับเรื่อง หรือการทำเข้าใจเรื่องทำได้ดีกว่า เช่นเดียวกับการแสดงที่นักแสดงต้องศึกษาบทก่อน เพื่อที่จะเข้าใจตัวละครนั้นๆ ว่าเพราะเหตุใดถึงทำอะไรต่างๆเช่นนั้น ซึ่งจะทำให้สามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้ดีกว่า แต่ในขณะเดียวกัน นักพากย์อีกกลุ่มหนึ่งมองเห็นว่า ไม่มีควมจำเป็นเท่าที่ควร แต่ถ้ามีความรู้ในเรื่องที่ตนเองจะต้องพากย์ก็ดีมากขึ้น เพราะจะทำให้พากย์ได้เข้าใจง่ายขึ้น และในกรณีที่เกิดความผิดพลาดก็สามารถช่วยแก้ไขบทได้

1.2) บทบาทหน้าที่ นักพากย์จะต้องเป็น Adaptor หรือเป็นตัวแปลงความหมายระหว่างบทภาพยนตร์กับภาพและเสียงให้สอดคล้องกัน ดังนั้นในกรณีที่บทพากย์ไม่สมบูรณ์ นักพากย์จำเป็นต้องแก้ไข หรือทำหน้าที่เป็นตัวแปลงสัญญาณเหล่านี้

1.3) ลักษณะอื่นๆที่มีความจำเป็นของนักพากย์ เช่น ความอดทนและอดกลั้น การทำงานของนักพากย์ส่วนใหญ่จะต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม และเป็นงานที่ต้องใช้อารมณ์ในการทำงานสูง การทำงานส่วนใหญ่จะกินเวลายาวนาน ยิ่งในกรณีที่เป็นการทำงานในองค์กร ดังนั้น การที่ต้องทำงานร่วมกันมากกว่า 8-9 ชั่วโมงจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการปรับตัวเข้าหากันอย่างสูง นักพากย์ส่วนใหญ่จะมีอารมณ์ศิลปิน คือมีความอ่อนไหวสูง ทำให้มักจะมีการกระทบกระทั่งกันโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม บางครั้งก็เป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ก็ทำให้กลายเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งเรื่องเหล่านี้สามารถพบเห็นได้ในทุกองค์กรทุกทีมพากย์ ดังนั้น นอกเหนือไปจากความสามารถในการทำงานแล้ว ยังจำเป็นต้องมีความอดทนและอดกลั้นในการควบคุมอารมณ์สูงอีกด้วย การพากย์ที่เปลี่ยนรูปแบบเป็นการบันทึกเสียงเส้นจึงทำให้สามารถแก้ไขบางประการได้ เช่น การเลือกนักพากย์ที่มีความสามารถมาทำงานร่วมกันโดยไม่ต้องเผชิญหน้ากันได้ จึงทำให้ลดปัญหาระหว่างนักพากย์ในการทำงานได้ในระดับหนึ่ง

1.4) ข้อจำกัดของนักพากย์ - อายุ เป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะไม่มีการเกษียณอายุในวงการพากย์ แต่โดยธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไป เมื่ออายุมากขึ้น หลายสิ่งหลายอย่างก็ร่วงโรยตามกาลเวลา เสียงที่เป็นสมบัติที่มีค่ามากที่สุดของนักพากย์ ก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน เพราะเมื่ออายุมากขึ้น เสียงจะเปลี่ยนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนักพากย์หญิง อาการที่เริ่มปรากฏเห็นชัดเป็นอันดับแรกคือ พากย์เสียงเด็กไม่ได้ เพราะปีบเสียงไม่ลง ต่อมาก็เริ่มเป็นตัวสาว สุดท้ายก็พากย์ได้แต่ตัวแก่ ซึ่งทำให้คุณสมบัติในการพากย์มีขีดจำกัด เช่นเดียวกัน หรือในกรณีที่นักพากย์ชาย เสียงจะเริ่มแตก ไม่ใส พากย์เสียงเด็กหนุ่มไม่ได้ ต่อมาก็ตัวหนุ่มปรกติ สุดท้ายก็ต้องลงเอยที่ตัวแก่

เมื่อเป็นเช่นนั้นงานพากย์จึงลดลงตามมา นักพากย์ส่วนใหญ่จึงมีทัศนะเกี่ยวกับอาชีพการพากย์ว่าเปรียบเหมือนกับ "หมาล่าเนื้อ" หมดเขี้ยวเล็บก็หากินไม่ได้ ดังนั้น นักพากย์ส่วนใหญ่จะชวนชวายหางานทำกันก่อนที่เสียงจะเปลี่ยน และหมดโอกาสทำงานพากย์ต่อไป

1.5) ความพยายามลดบทบาทของนักพากย์จากกลุ่มนายทุน นักพากย์ทุกยุคสมัยประสบปัญหากับนายทุนมาโดยตลอด เพราะกลุ่มนายทุนส่วนใหญ่จะพยายามกดราคาค่าพากย์ ไม่เปิดโอกาสให้สร้างคนใหม่ และใช้อำนาจในการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตเป็นตัวควบคุมนักพากย์ ซึ่งปัญหาทำให้การพากย์ไม่ค่อยก้าวหน้าเท่าที่ควร เพราะทำให้นักพากย์ขาดแรงจูงใจในการทำงาน

2) **ทักษะต่อกลวิธีการพากย์** เป็นสิ่งหนึ่งที่สร้างเอกลักษณ์ของนักพากย์แต่ละคน ดังเช่นนักพากย์รุ่นเก่าเคยสร้างเอกลักษณ์และประสบความสำเร็จมาแล้ว ซึ่งกลวิธีการพากย์นี้ใช้เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม

2.1) กลยุทธ์ที่ใช้ในการดึงดูดผู้ชม ส่วนใหญ่จะเป็นนักพากย์โรงหรือกลางแปลงที่สามารถวัดผลได้อย่างชัดเจน ส่วนใหญ่วิธีการที่ใช้จะเน้นที่ความสนุกสนานเฮฮา ทำให้บางครั้งนักพากย์จะมีการเล่นนอกบท สร้างบุคลิกของตัวละครจนกลายเป็นสัญลักษณ์ของตัวละครหรือนักพากย์นั้นๆ ซึ่งจะมีการใช้ทั้งน้ำเสียง, วิธีการพากย์, ลีลา และมีการใช้ภาษาที่เฉพาะตัว เช่น นักพากย์สมัยก่อนจะมีการใช้วิธีการพากย์ไปรยหัว หรืออ่านคำกลอน เล่าเรื่องย่อ บอกชื่อเรื่อง บอกชื่อตัวแสดง เช่น ม.ล.รุจิรา, ครูเพ็ญ ปัญญาพล หรือบางคนมีการเล่นนอกบทตลอด เช่น รุจิกร (หลานของม.ล.รุจิรา)

"...รุจิกรพากย์เก่งมาก พากย์ในเรื่อง "10 ทหารเสือ" จะคอยเก็บมุขตลอด แล้วคอยเล่นนอกบท ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างสูงไปทั่วประเทศ พากย์เรื่องเดียวกัน เรายังต้องยอมรับว่าสู้เขาไม่ได้ แต่ถ้าพากย์หนังไทยเขาก็สู้เราไม่ได้..." (สมพงษ์ วงษ์รักไทย, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2542)

หรือการพากย์สไตล์ควบอยอย่างเช่น โกฎจนาท ที่จะพากย์ด้วยคำพูดที่ถึงลูกถึงคน ใช้คำพูดมีกวี เป็นต้น ซึ่งการใช้กลยุทธ์เหล่านี้ในการดึงความสนใจผู้ชมทำให้ประสบความสำเร็จอย่างสูง ในแต่ละพื้นที่จึงมีนักพากย์ดังประจำถิ่นของแต่ละคน แต่ในขณะเดียวกันเมื่อเปลี่ยนสื่อ การใช้กลยุทธ์เหล่านี้หดหายไปเนื่องจากเกณฑ์การพากย์เปลี่ยนเป็นเน้นความสมจริงสมจัง ดังนั้น จึงทำให้นักพากย์ส่วนใหญ่ทางโทรทัศน์ไม่ค่อยมีใครที่โดดเด่นมากนัก

2.2) **ลักษณะท้องถิ่น** เมื่อมีการพากย์บันทึกเสียง กระบวนการผลิตมาจากศูนย์กลางคือกรุงเทพฯ ลักษณะการพากย์แบบเดิมที่มีการแฝงลักษณะท้องถิ่นจึงถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมเมืองกรุง คือไม่มีการใช้ภาษาท้องถิ่นในการพากย์ หรือแม้แต่การพากย์ที่มีสำเนียงท้องถิ่น ที่ไม่เป็นที่ยอมรับในการพากย์ภาพยนตร์ปัจจุบัน นักพากย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าสำเนียงท้องถิ่นจะมีผลต่อการพากย์ 100 % เพราะมาตรฐานการพากย์เปลี่ยนไป ทำให้ทุกคนต้องพูดชัดและไม่มีสำเนียง และส่วนใหญ่การมีสำเนียงท้องถิ่นจะทำให้การเปล่งเสียงคำพูดภาษากลางไม่ชัดเจน

2.3) **มาตรฐานการวัดเสียงเข้าหน้า** เกณฑ์ในการวัดนั้นนักพากย์จะใช้เกณฑ์เรื่อง Stereotype เป็นตัวกำหนดว่าตัวละครใดควรจะมีเสียงเช่นใด และตัววัดความน่าเชื่อถือถือว่าตัวละครจะต้องมีเสียงเช่นนั้นเป็นเรื่องของมโนคติและความรู้สึก ส่วนใหญ่นักพากย์ไม่สามารถระบุเป็นเกณฑ์ที่ชัดเจนได้ว่าเสียงที่ถูกต้องเป็นอย่างไร แต่จะใช้ความรู้สึกที่ว่าเสียงที่ได้ยินไม่ขัดกับใบหน้าที่เห็น ดังนั้นเกณฑ์การแบ่งตัวสมัยใหม่จึงไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักพากย์นัก เพราะเสียงส่วนใหญ่ถึงแม้เหมือนกับเสียงต้นฉบับซึ่งเป็นเสียงของตัวละครในภาพที่เห็น แต่เนื่องจากความคุ้นเคยกับลักษณะของเกณฑ์การแบ่งตัวแบบเก่า ทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้านกับเกณฑ์ใหม่นี้ จึงทำให้เกณฑ์การแบ่งตัวแบบเก่ายังคงจะเป็นเกณฑ์ที่ใช้กันอีกต่อไปอย่างยาวนานโดยเฉพาะในสื่อโทรทัศน์ และวิดีโอ

3) ทัศนะต่อความจำเป็นของการพากย์ต่อสังคม

นักพากย์ส่วนใหญ่เห็นว่าการพากย์มีความจำเป็นต่อสังคม เพราะเป็นสิ่งที่จรรโลงสังคมให้เกิดความมีส่วนร่วม หรือมีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน อีกทั้งการพากย์ยังเคยถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นคงของประเทศ การมีภาพยนตร์ที่พากย์เป็นเสียงภาษาไทย จึงเป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นชาติไทย ซึ่งนักพากย์ส่วนใหญ่เห็นว่า การพากย์แบบไทยนั้นมีเอกลักษณ์ที่การพากย์หนังของประเทศอื่นเปรียบเทียบไม่ได้ เพราะการพากย์แบบไทยจะเน้นที่ความสนุกสนานของเนื้อเรื่องเป็นหลัก และสังคมไทยคุ้นเคยกับรูปแบบการพากย์เช่นนี้ ดังนั้น การเปลี่ยนแนวความคิดของผู้ชมจึงไม่ใช่เรื่องที่จะกระทำได้ในเวลาอันสั้น

4) ทักษะต่อประสิทธิภาพของงานพากย์

การพากย์อย่างไรจึงเป็นการพากย์แบบมีคุณภาพ ในทัศนะของนักพากย์การพากย์ที่มีคุณภาพนั้นต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้ชมว่าใครเป็นผู้รับสาร, ความแม่นยำ หรือการใช้ภาษาที่ถูกต้อง, การพูดที่ชัดเจน, การใส่อารมณ์ให้เข้ากับหนังอย่างเหมาะสม โดยเน้นที่ความสละสลวยของภาษาและความเหมาะสม ไม่เล่นนอกบทมากเกินไป เช่นที่คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติได้กำหนดกฎเกณฑ์ในการตัดสินให้รางวัลนักพากย์ไว้ดังนี้

- 1) การใช้อักขระ พยัญชนะที่ถูกต้องและชัดเจน
- 2) ไม่พากย์นอกบทในทางที่เสื่อมเสีย
- 3) ชี้ให้เห็นสิ่งที่ดีและไม่ดีแก่เยาวชนในภาพยนตร์ที่พากย์
- 4) การออกเสียงฟังเป็นธรรมชาติสอดคล้องกับอารมณ์ของผู้แสดง และให้เสียงได้หลายบุคลิก
- 5) มีความประพฤติส่วนตัวดี และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

ซึ่งเกณฑ์นี้เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินการแข่งขันพากย์สดที่จัดโดยคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (ส.ย.ช.) (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ อ่างใน อร์พันธ์ พานิชเจริญ)

แต่นอกจากนั้น ยังจำเป็นต้องมีคุณสมบัติอื่นๆได้กล่าวถึงในบทที่ 2 นักพากย์อาชีพในปัจจุบันมองเห็นว่าประสิทธิภาพของการพากย์ในปัจจุบันนั้นด้อยลง เพราะนักพากย์ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ภายใต้ข้อจำกัดหลายประการ ซึ่งส่งผลทำให้การพากย์ขึ้นอยู่กับการปริมาณมากกว่าคุณภาพ เพราะส่วนหนึ่งนักพากย์ที่เกิดขึ้นในระยะหลังขาดคุณสมบัติหลายประการตั้งแต่ต้นก่อนที่จะเป็นนักพากย์ แต่สามารถเป็นนักพากย์ได้เพราะการสร้างบุคลากรด้วยวิธีการที่เป็นผลพวงจากปัจจัยด้านเจ้าของปัจจัยการผลิตที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 5 จึงทำให้งานพากย์มีประสิทธิภาพน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับงานพากย์ในยุคก่อน

นานาทัศนะของนักพากย์ที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์มองเห็นประสิทธิภาพและวิธีการพากย์ในปัจจุบันในแง่ลบมากกว่า เพราะมาตรฐานการพากย์ต่ำลงจากเดิมมาก นักพากย์รุ่นใหม่ไม่มีการเรียนรู้ บ้างไม่มีโอกาส บ้างหึงทะนง ถือตัว และอวดดี ตัดราคากันเอง ซึ่งจากผลพวงเหล่านี้จึงทำให้วงการพากย์ขาดผู้สานต่องานที่ดี และที่สำคัญที่สุดที่มีผลกระทบต่อวงการ

พากย์ก็คือ บริษัทนายทุน ที่ไม่เห็นคุณค่าของงานพากย์มากไปกว่าเครื่องมือทางธุรกิจ โดยไม่มองเห็นความงดงามของศิลปะการพากย์เลย.
